

Årsrapport 2022

Stadsbyggnadsnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

HELSINGBORG

Den kommunala revisionen i Helsingborgs stad är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Helsingborgs stad granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Större granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, helsingborg.se/stadsrevisionen. De kan också beställas från revisionskontoret, stadsrevisionen@helsingborg.se.

Sammanfattande bedömning

Revisorerna ska varje år pröva om verksamheten inom nämnderna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

De bedömningar som görs i rapporten har som mål att uppnå en rimlig grad av säkerhet om nämndens verksamhet och redovisning i sin helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet men ingen garanti för att svagheter eller felaktigheter inte finns.

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån stadsrevisionens granskningar av verksamheten 2022. De avvikelser som noterats kommenteras i rapporten.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att stadsbyggnadsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det verksamhetsmässiga resultatet till stor del är förenligt med kommunfullmäktiges uppdrag och inriktning för verksamheten samt att lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att stadsbyggnadsnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms, i allt väsentligt, ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

1. Årets granskning

Revisorerna ska varje år pröva om verksamheten inom nämnderna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar av stadsbyggnadsnämnden 2022. De fördjupade granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilagor.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 6.

I den årliga granskningen ingår att revisionen löpande följer verksamheten genom att ta del av grundläggande dokument och ärenden. Grundläggande dokument är bland annat plan för mål och ekonomi, reglemente, delegeringsordning, ekonomi- och verksamhetsrapportering, delårsrapport, verksamhetsberättelser, beslutsunderlag och protokoll. Under året har också särskilda möten hållits avseende ekonomi, måluppfyllelse och intern kontroll. Vidare genomför revisionen också en viss omvärldsbevakning kopplat till nämndens verksamhet. Utöver denna grundläggande granskning har också två fördjupade granskningar genomförts under året. Dessa avser granskning av exploateringsprojekt och granskning av inköp och upphandling. Dessa granskningar sammanfattas i bilagor.

De bedömningar som görs i rapporten av verksamhet och ekonomi, av intern kontroll samt av räkenskaper, har som mål att uppnå en rimlig grad av säkerhet om nämndens verksamhet och redovisning i sin helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet men ingen garanti för att svagheter eller felaktigheter inte finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentlighet är högre än felaktighet som beror på misstag. Detta eftersom oegentlighet kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

Granskningsledare har varit Karin Landgren vid Helsingborgs stads revisionskontor.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Bedömningen av nämndens verksamhetsmässiga resultat grundas på revisionskontorets granskning av nämndens redovisning i årsbokslut, verksamhetsberättelser, delårsbokslut samt på övriga granskningar som genomförts under året.

Uppdrag och inriktning

Stadsbyggnadsnämndens uppdrag är att planera, bygga och förvalta Helsingborg för en hållbar stadsutveckling. Stadsbyggnadsnämnden har under 2022 haft följande inriktning: "Staden ska upplevas ren och kännas trygg för alla oavsett tid på dygnet. När staden växer med bostäder och verksamhetsytor ska den göra det med variation och stor hänsyn till livskvaliteten för dagens helsingborgare."

Stadsbyggnadsnämnden följer ett antal olika nyckeltal som ett led i sin uppföljning av nämndens uppdrag och inriktning. Framtagna nyckeltal finns inom områdena detaljplanering, trafik, miljö och klimat, kvalitet, samhällsutveckling, ekonomi, nämndens inriktning och medarbetarskap samt även inom innovation för välfärdslösningar där nyckeltal för idéer, piloter och initiativ redovisas.

Inom området detaljplanering noterar vi att detaljplanelagda bostäder i buffert har ökat något från 1 672 år 2021 till 1 735 nu år 2022. Dock ligger det fortsatt lågt i jämförelse med 2018 då det fanns 2 794 detaljplanelagda bostäder i buffert.

Inom området trafik noterar vi att antalet resor med stadsbuss år 2022 ökat kraftigt jämfört med 2020 och 2021 då pandemin påverkade resandet med kollektivtrafik. År 2022 gjordes drygt 12 miljoner resor jämfört med 8,4 miljoner resor år 2021. Innan pandemin låg resandet på drygt 14 miljoner. Inom området trafik har nämnden valt att presentera färre nyckeltal än tidigare.

Vidare har andel bygglovsansökningar som beslutas inom en vecka, ett nyckeltal inom området kvalitet, minskat och uppgår nu till 36 % jämfört med föregående år som låg på 53 %. Detta innebär att nämnden är tillbaka på ungefär samma nivå som 2018.

Av de nyckeltal som redovisas inom nämndens inriktning noteras att antal nedskräpningsärenden för hela staden fortsätter att öka och ligger nu på 4 987 st. En fördubbling jämfört med 2018 (2 538) och en ökning från föregående år (4 193). Nämnden uppger att de sett en generell ökning av antalet anmäla ärenden, inte bara nedskräpningsärenden.

Inom nämndens inriktning redovisas också i nyckeltal resultatet av polisens trygghetsmätning, problemindeks som ligger på ungefär samma nivå som de senaste två åren, 2,51. Skalan är från 0, obefintlig, till 6, alarmerande.

Mål

Kommunfullmäktige har för 2022 beslutat om två mål för stadsbyggnadsnämndens verksamhet:

- Kundernas totala upplevelse av bygglovstjänsten ska under 2022 uppgå till minst 3,7 i NKI live
- Vi ska genom trygghetsskapande åtgärder i det offentliga rummet bidra till att stadens trygghetsindex för allmän plats ökar till minst 58 år 2022

Nämnden redovisar att de inte uppfyller fullmäktiges mål om kundernas totala upplevelse av bygglovstjänsten. I resultat i mätning hamnar värdet på 3,3 i NKI live under 2022, vilket är en bit ifrån målet. I mätningarna har kunderna bland annat uttryckt att de blir trevligt bemötta av professionella och förtroendeingivande handläggare. Dock finns det också från kunderna önskemål om att lättare kunna komma i kontakt med handläggarna och få bättre vägledning avseende handlingar som behöver lämnas in. Kunderna uppger också att de inte är helt nöjda med handläggningstiden. Nämnden uppger att handläggningstiden i snitt ligger på 18 dagar under 2022 jämfört med lagkravet som är 10 veckor.

Förvaltningen har i samtal med revisionen uppgett att bygglovsenheten under 2022 varit underbemannade men inte längre är det och därför är förhoppningen att tillgängligheten kommer att förbättras under 2023. Ytterligare insatser som planerats under 2023 är klarspråksutbildning och förbättring av information på webben.

Målet med NKI live finns inte kvar 2023 men förvaltningen uppger att uppföljning istället kommer att ske via nyckeltal.

Vad gäller stadsbyggnadsnämndens andra mål så uppfylls detta. Stadens trygghetsindex har från föregående år till 2022 förbättrats från 56 till 58, vilket också varit målet. Trygghetsindexet är ett matematiskt index framtaget av stadsledningsförvaltningen och innehåller ett antal utvalda nyckeltal. Nämnden uppger att de inom uppdraget för att öka tryggheten i stadsmiljön fortsätter att arbeta brett med hela staden och under 2022 har flera trygghetsskapande åtgärder genomförts i det offentliga rummet.

Särskilda uppdrag

Utöver nämndens övergripande uppdrag har nämnden fått särskilda uppdrag av kommunfullmäktige. Åtta uppdrag tilldelades i samband med budgeten för 2022 och därtill finns sedan tidigare ytterligare uppdrag som nämnden fått vid andra tillfällen och som inte alltid varit tidsatta för återredovisning. Uppdragen har löpande under 2022 hanterats i stadsbyggnadsnämnden utifrån redovisning av tjänsteskrivelser. Ett uppdrag kvarstår att redovisa till nämnden och det avser att ta fram en plan för att namn i det offentliga rummet ska bli jämställda. Uppdraget gavs vid kommunfullmäktiges sammanträde den 17 maj 2022. Någon tidpunkt för återredovisning är inte satt.

Hantering av invasiva främmande arter

En fördjupad granskning har genomförts avseende hantering av invasiva främmande arter. Granskningen har fokuserat på det förebyggande arbetet samt skötsel och avfallshantering. Granskningen visar sammanfattningsvis att det finns ett ändamålsenligt arbete för hantering av invasiva främmande arter inom stadsbyggnadsförvaltningens verksamhetsområde och att det finns goda

förutsättningar på förvaltningen att arbeta vidare med bekämpning tack vare en kartläggning som genomförts avseende de invasiva arternas utbredning. Dock är det mer oklart vilket förhållningssätt förvaltningen ska ha till arter som förekommer på olika risklistor då det i granskningen framkommit att det finns olika syn på detta inom förvaltningen. I granskningen betonas att det är viktigt att frågan hålls levande och även fortsättningsvis kontinuerligt tas upp inom de olika samverkansgrupperna som finns. Mer om granskningen finns beskrivet i bilaga 1.

Trygghet

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en granskning av hur stadens nämnder, däribland stadsbyggnadsnämnden, arbetar med trygghetsrelaterade frågor. Granskningen utgår från en av stadens fyra inriktningar som anger att Helsingborg ska upplevas som en trygg plats. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden arbetar med dessa frågor enligt stadens intentioner och fullmäktiges beslut. I granskningen framkommer att stadsbyggnadsförvaltningen arbetar inom flera olika områden när det kommer till trygghet i stadsmiljön och har även arbetat med särskilda uppdrag beslutade i kommunfullmäktige. Den sammanfattande bedömningen av nämndens trygghetsarbete är att det utförts inom de anvisningar, mål och uppdrag som har givits nämnden. Mer om granskningen finns att läsa i bilaga 2.

2.2 Ekonomiskt resultat

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2022:

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2022	Internbudget 2022	Bokslut 2021
Kommunbidrag	610 397	610 397	615 065
Disposition av ackumulerat resultat	11 719	12 000	906
Intäkter	260 072	196 218	231 724
Summa intäkter	882 188	818 615	847 695
Kostnader	-898 764	-818 615	-806 032
Summa kostnader	-898 764	-818 615	-806 032
RESULTAT	-16 576	0	41 664

Av ovanstående redovisning framgår att stadsbyggnadsnämnden för verksamhetsåret 2022 redovisar ett underskott om 16,6 mnkr i förhållande till budgeten. Av detta uppgår verksamheternas underskott till 30,8 mnkr och ej förbrukade medel för avskrivningar och räntor minskar underskottet med 14,2 mnkr.

Nämnden uppger att åtgärder vidtagits under hösten för att minska det tidigare prognostiserade underskottet på -25 mnkr, vilket vi kan konstatera har gett effekt.

Noterbara avvikelser från budget utöver kapitalkostnaderna är de samlade energikostnaderna (20,2 mnkr) där gatubelysningen står för ca 80 % samt nya driftkontrakt för entreprenader på Söder, Norr och Öster har inneburit en avvikelse

mot budget på 26,1 mnkr. Även kostnaden för vinterväghållning har blivit högre än budgeterat (10,1 mnkr).

Noterbart är också att personalkostnaderna blivit lägre 9,7 mnkr lägre än budget bland annat på grund av vakanta tjänster.

Avvikelserna som nämnts ovan finns i olika delar av verksamheterna. Inom verksamhetsområdena drift och underhåll samt stadsmiljö finns de största avvikelserna jämfört med budget. För drift och underhåll är avvikelsen -51,5 mnkr och för stadsmiljö +19,5 mnkr.

För VA-verksamheten redovisar nämnden följande utfall och avvikelser för 2022:

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2022	Internbudget 2022	Bokslut 2021
Intäkter	303 921	299 748	276 791
Resultatutjämnning VA	6 912	9 500	3 532
Summa intäkter	310 833	309 248	280 324
Kostnader	-310 833	-309 248	-280 324
Summa kostnader	-310 833	-309 248	-280 324
RESULTAT	0	0	0
Ackumulerat resultat	2 351	-10 705	9 263

Av ovanstående redovisning framgår att VA-verksamhetens utfall inom stadsbyggnadsnämnden redovisar ett underskott på 6,9 mnkr jämfört med ett budgeterat underskott på 9,5 mnkr.

Noterbara avvikelser som redovisas är att driften av VA-anläggningarna är 6,4 mnkr högre än budget, att kostnader för rörnätet är 1,4 mnkr högre än budget samt sänkta kostnader avseende utredningar med 1,6 mnkr jämfört med budget.

I redovisningen framgår också att det är en minskad förbrukning jämfört med föregående år och detta har inneburit ca 10 mnkr lägre intäkter. Dock har gasintäkterna ökat jämfört med budget, likaså intäkter för överhaltsavgifter, vilket innebär att de totala intäkterna ligger i paritet med budget.

Revisionen konstaterar att nämnden i sitt årsbokslut har lämnat tillfredsställande information om uppkomna budgetavvikelser.

2.2.2 Investeringsverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2022:

Investeringar, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2022	Bokslut 2021
Utgifter	-621,9	-831,5	-506,4
Inkomster	68,7	46	9,6
Netto	-553,2	-785,5	-496,8

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med totalt 232,3 mnkr i förhållande till budget. Investeringarna avser både Vatten och avlopp, Exploatering och övriga investeringar. En övergripande förklaring till avvikelserna är förseningar, omtag eller omförhandlingar samt justerade tidplaner i de olika projekten.

Bland pågående investeringsprojekt kan nämnas Väst kustbanan, Ödåkra station (49 mnkr), Drottninggatan Norra, gång- och cykelväg (36,5 mnkr) samt S2HTP (133,5 mnkr). Det sistnämnda projektet omfattar byggnation av tryckstegringsstation på Örbyverket samt anläggande av lågreservoar inom VA-verksamheten. Siffrorna inom parentes avser budgeterade totalutgifter.

Revisionen noterar att nämnden, för året, håller sig inom tilldelad investeringsram samt att nämnden i sitt årsbokslut har lämnat tillräcklig information om genomförda investeringar och avvikelser gentemot budget.

2.3 Sammanfattande bedömning av verksamhet och ekonomi

Nämndens årsbokslut bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma målluppfyllelse.

Stadsrevisionen bedömer att nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat för 2022 i allt väsentligt är förenligt med de mål och den verksamhetsinriktning som fullmäktige fastställt. Nämnden har i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionens granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. I samband med stadsrevisionens granskning av nämndens arbete med intern kontroll har två fördjupade granskningar genomförts. Dessa har avsett granskning av inköp och upphandling och granskning av investeringsprojekt, se mer om granskningarna nedan. Därtill har vi inom ramen för den grundläggande granskningen gjort kontroller av ett antal processer. Även dessa beskrivs nedan.

Intern kontrollplan

I stadens reglemente för intern kontroll tydliggörs ansvaret för den interna kontrollen. Nämnden har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Det ska inom nämndens ansvarsområde finnas en organisation

för den interna kontrollen för att tillse att medarbetare följer regler och anvisningar om intern kontroll. Revisionen kan i sin granskning av den interna kontrollen konstatera att nämnden har upprättat en sådan organisation.

Nämnden ska anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Stadsbyggnadsnämnden fastställde sin interna kontrollplan för år 2022 den 18 november 2021. Planen innehåller elva processer och totalt tolv granskningsområden som förvaltningen har granskat under 2022. Valet av processerna som granskas bygger på den riskanalys som förvaltningen genomfört.

Utöver de regler och anvisningar som Helsingborgs stad tagit fram inom det interna kontrollarbetet, har stadsbyggnadsnämnden själva beslutat om en rutin inom det interna kontrollområdet. Nämnden begär att förvaltningen redovisar pågående investeringsprojekt överstigande 15 mnkr avseende ekonomi och tider, vid vartannat nämndssammanträde. Revisionen har noterat i sammanträdesprotokoll att så också har skett under 2022.

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen, med utgångspunkt från antagen plan, ska enligt reglementet för intern kontroll rapporteras löpande till nämnden. Vi noterar att för stadsbyggnadsnämnden sker en redovisning per år och så skedde avseende 2022 års interna kontrolluppföljning den 16 februari 2023. Den bedömning som gjorts av resultatet av granskningen visar att av totalt 13 granskningsområden bedömdes tio vara försumbara, ett bedömdes som lindrigt och för två granskningsområden bedömdes resultatet vara kännbart. De två områdena som bedömdes som kännbara handlade om synpunktsärenden och garantiskötsel. Totalt tre åtgärder har planerats för att komma till rätta med dessa brister. Ytterligare tre åtgärder har planerats för övriga granskningsområden för att förbättra rutinerna än mer.

I samband med uppföljning av arbetet med intern kontroll har vi också kontrollerat om beslutade åtgärder avseende 2021 års interna kontrollplan har utförts. Det fanns totalt tolv åtgärder och förvaltningen uppger att de har arbetat med åtgärderna under 2022 och av olika anledningar kommer arbetet fortsätta för vissa av åtgärderna. Exempelvis inväntas ett nytt ärendehanteringssystem. En särskild avrapportering avseende uppföljning av åtgärder för granskingsår 2021 har redovisats till nämnden i februari 2023.

Nämnden har en rapporteringsskyldighet att i samband med årsredovisningens upprättande rapportera konstaterade fel och brister vid uppföljningen av den interna kontrollen även till stadens revisorer. Vi kan konstatera att rapporteringen till revisorerna har utförts.

Inköp och upphandling

Stadsrevisionen har under 2022 granskat arbetet med inköp och upphandling inom Helsingborgs stad. Granskningen har avsett kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden, miljönämnden, barn- och utbildningsnämnden, idrotts- och fritidsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och kulturnämnden. Granskningen har varit avgränsad till inköp som skett under perioden 2021-07-01 till 2022-06-30.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelse och nämnder har säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling. Syftet har brutits ned i följande revisionsfrågor:

- Sker inköp och upphandling i enlighet med lagstiftning och stadens regler?
- Är efterlevnaden och uppföljningen av avtal tillräcklig?

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att styrelsen och nämnderna delvis har säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling. I granskningen har framkommit att det finns förbättringsområden i olika processer inom inköp och upphandling. Vi konstaterar i granskningen att inköp och upphandling inte alltid sker i enlighet med lagstiftning och stadens regler och det har framkommit ett antal områden som förvaltningarna behöver arbeta vidare med.

Granskningen har rapporterats i en slutlig rapport till kommunstyrelsen och finns att läsa i sin helhet på stadsrevisionens hemsida.

I bilaga 3 finns en sammanfattning över stadsbyggnadsnämndens arbete med inköp och upphandling utifrån genomförd granskning.

Exploateringsprojekt

En fördjupad granskning har genomförts avseende styrning och uppföljning av exploateringsprojekt. Syftet med granskningen var att bedöma om stadsbyggnadsnämnden säkerställer att styrningen och uppföljningen av ett utvalt exploateringsprojekt sker ändamålsenligt. Granskningen inriktades på om stadens riktlinjer och styrdokument har följts inom ramen för exploateringsprojektet, om ansvar och roller är tydligt uttalade samt om det finns en ändamålsenlig ekonomistyrning i projektet. Därtill har i granskningen undersökts om redovisningen av exploateringsprojektet sker enligt god redovisningssed.

Granskningen visar att det finns en god uppföljning av exploateringsprojektet både vad gäller själva projektet men också den ekonomiska delen. Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att stadsbyggnadsnämnden säkerställer att styrningen och uppföljningen av utvalt exploateringsprojekt sker ändamålsenligt. Se mer om granskningen i bilaga 4.

Redovisningsprocesser

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en granskning av ett antal olika redovisningsprocesser i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Processerna som har varit föremål för granskning är nämndens hantering av attestförteckning, upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet, behörigheter i ekonomisystemet samt bokföringsorder. Vår granskning visar att stadsbyggnadsnämnden sammantaget har en tillräcklig intern kontroll inom dessa redovisningsprocesser. En sammanfattning av granskningen framgår av bilaga 5.

Lönetillägg

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en kontroll av nämndens hantering av lönetillägg i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Ett lönetillägg är när arbetsgivaren betalar ut ett tillägg utöver den vanliga löneformen, exempelvis när en medarbetare får ett extra uppdrag eller ansvar, arbetar på obekväma arbetstider, arbetar skift eller har förskjuten arbetstid.

I granskningen har vi noterat att lönetillägg är sparsamt förekommande på stadsbyggnadsförvaltningen och under granskningsperioden (januari-maj 2022) fanns 12 lönetillägg på förvaltningen vilket ska ställas i relation till ca 250 anställda. Även en jämförelse bakåt i tiden visar att lönetillägg inte förekommer i särskilt stor utsträckning.

Stadsbyggnadsförvaltningen har inte några dokumenterade rutiner för lönetillägg. Förvaltningen använder sig istället av den stadsövergripande blanketten som finns för att dokumentera och besluta om lönetilläggen. Blanketten som används ses som en form av rutinbeskrivning. Förvaltningsdirektörens undertecknande krävs på blanketten för lönetillägget vilket gör att det blir en naturlig extra kontroll. Avstämningar görs i samband med löneöversyn så att förvaltningen har koll på vilka tillägg som finns. Vi har gjort stickprov och granskat fyra av lönetilläggen för att se om dokumentationen finns och om det av denna framgår orsak, tidsperiod, om tillägget är av tillfällig natur, beslutsfattare samt om tillägget inte omfattar det ordinarie arbetet. Kontrollen visar inte någon avvikelse.

Vår sammanfattande bedömning är att stadsbyggnadsnämnden har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av lönetillägg inom förvaltningen.

Förtroendekänsliga poster

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en kontroll av nämndens hantering av förtroendekänsliga poster i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Förtroendekänsliga poster i denna granskning har avsett extern representation, intern representation, resor i tjänsten samt kurser/konferenser. Fullmäktige har beslutat om riktlinjer och rutiner för representation den 30 januari 1996. I denna tydliggörs att representation och intern traktering ska främja stadens verksamhet och intressen samt visa ett rimligt mått av gästfrihet. Det ska även finnas anknytning, klara sakliga motiv och en medvetenhet om att användningen av offentliga medel kräver omdöme och aktsamhet. I riktlinjen framgår bland annat vilka kostnader som kan tillåtas samt vilka formkrav som krävs för att verifikationen ska godkännas som bokföringsmaterial.

I granskningen har ingått en kontroll av sex resultatkonton i nämndens redovisning. Inom dessa konton har 22 stickprov tagits. I stickproven har några få mindre avvikelser noterats, bland annat har fel konto använts vid två tillfällen vilket har korrigerats av förvaltningen.

Sammanfattningsvis visar stickproven att stadsbyggnadsnämnden har en tillräcklig intern kontroll inom detta område.

3.3 Sammanfattande bedömning av intern kontroll

Stadsrevisionen bedömer att nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter. Det finns riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Nämnden genomför årliga riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden har i sin interna kontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. Uppföljningen av kontrollerna har dokumenterats och åtgärder för att komma till rätta med brister har tagits fram.

Sammantaget bedöms den interna kontrollen vara tillräcklig.

4. Räenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Granskningen av bokslutet har i huvudsak inriktats på:

- Verifiering och bedömning av upptagna balansposter
- Periodiseringskontroller
- Genomgång av inventarier/anläggningstillgångar
- Genomgång av verksamhetsberättelse/årsanalys
- Bedömning av om upprättat bokslut överensstämmer med angivna riktlinjer, lagstiftning och god redovisningssed.

Inga särskilda iakttagelser av väsentlig karaktär har gjorts i samband med granskning av räenskaperna under 2022. Mindre avvikelser har hanterats direkt med förvaltningen.

4.1 Sammanfattande bedömning av räenskaper

Sammantaget bedömer stadsrevisionen att räenskaperna, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning. Räenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Granskning av hantering av invasiva främmande arter

Bakgrund

Invasiva främmande arter kan orsaka stor skada på miljön. Invasiva främmande arter är sådana som flyttats från sin ursprungliga miljö med människans hjälp och som i sin nya omgivning börjar sprida sig snabbt eller orsakar allvarlig skada för ekosystem, infrastruktur eller människans hälsa. Invasiva främmande arter har identifierats som ett av de största hoten mot biologisk mångfald i Sverige, men också globalt.

Enligt naturvårdsverket har Sveriges kommuner viktiga uppdrag i arbetet med invasiva främmande arter. Det handlar om allt från skötsel och avfallshantering, till miljöövervakning och att stötta länsstyrelsens arbete.

Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden har ett ändamålsenligt arbete med en tydlig plan som ger information om förekomst och utbredning samt åtgärder mot invasiva främmande arter.

Fokus i granskningen har varit på det förebyggande arbetet samt skötsel och avfallshantering.

Granskningens resultat

Organisation

På stadsbyggnadsförvaltningen finns arbetet med att bekämpa invasiva främmande arter framförallt på enheten park och gata inom avdelning drift och underhåll. Alla områdesförvaltare inom park- och gatumiljö arbetar med hantering av invasiva arter. Särskilt stort arbete finns inom område skog och natur. Här arbetar två naturvårdare mer övergripande med att hitta metoder för att bekämpa invasiva arter och för att informera andra på förvaltningen om sitt arbete och de metoder som är lämpliga att använda. Arbetet berör också andra enheter på förvaltningen exempelvis gestaltning och projektering, detaljplanering samt projekt.

Reglering i entreprenader

Drift och underhåll i det offentliga rummet utförs i Helsingborgs stad av en upphandlad entreprenad. I överenskommelse med entreprenaden finns inskrivet att vid misstanke om fynd av invasiva arter, ska stadsbyggnadsförvaltningen kontaktas utan dröjsmål.

Till varje driftområde finns förvaltare knutna och dessa arbetar kontinuerligt med frågan.

Samverkan

Det finns tre grupper som fungerar som kommunikationsvägar avseende frågan för hantering av invasiva arter. Det finns en kommunövergripande grupp där syftet är att lära av varandra, sprida kunskap och erfarenheter och att samarbeta för att på bästa sätt bekämpa de invasiva arterna. Därtill finns en förvaltningsövergripande grupp som delger varandra information om varandras verksamheter och på vilket sett de berörs av arbetet med invasiva arter. En tredje grupp hålls med förvaltare inom avdelning drift och underhåll. Här diskuteras framförallt förekomsten av arter inom de olika geografiska områdena, bekämpningsmetoder och budget.

Utöver dessa grupper uppger förvaltningen att medarbetare hör av sig till naturvårdarna för råd och stöd i sin hantering av de invasiva arterna.

BILAGA 1

Rutiner

Förvaltningen har valt att inte ha en egen handlingsplan för bekämpning av invasiva arter utan vill istället att informationen till de som arbetar med invasiva arter ska komma direkt från naturvårdsverket. Detta för att undvika att ha inaktuell information på förvaltningen. Då bekämpningsmetoderna hela tiden utvecklas anser förvaltningen det vara bättre att få de senaste rönen direkt från naturvårdsverket.

En riskbedömning över hanteringen av de invasiva arterna som upptäcks måste göras i varje projekt. En generellt hållen rutinbeskrivning skulle enligt förvaltningen riskera att hanteringen blir bristfällig.

För att de medarbetare som kommer i kontakt med invasiva arter ska veta hur de ska hantera dessa ges löpande information genom mejlutskick från naturvårdare på förvaltningen samt genom information i minnesanteckningar i de olika grupperna som är beskrivna ovan. Exempel på ett sådant mejl skickades ut i maj 2022 med information om vilka metoder som rekommenderas för hantering av invasiva arter 2022 samt rekommendation ifall någon behöver öka bekämpningsinsatserna.

Budget

Under 2022 har det funnits särskilt avsatta medel i budget för bekämpning av invasiva arter. Totalt rör det sig om ca 2 mnkr som är fördelat på de olika driftområdena strand, öster, centrum, norr, söder samt skog och natur. Budgeten avser bekämpning av följande arter: jätteloka, jättebalsamin, gul skunkkalla, gudaträd, parkslide, blomsterlupin, kanadensiskt gullris, sykomor, karp, vresros, mink, gulbukad sköldpadda och grönpil.

Redovisningen av hantering av invasiva arter separeras i redovisningen genom att det bokförs på två olika objekt: "invasiva arter lagkrav" och "invasiva arter ej lagkrav". För år 2022 har 1 605 tkr bokförts på dessa båda objekt. Särredovisningen möjliggör uppföljning av hur medlen använts för att bättre kunna fördela dessa mellan områdena framöver.

Förvaltningen uppger att hanteringen av invasiva arter nästan uteslutande handlar om resurser och effektiva bekämpningsmetoder. Finns det en bekämpningsmetod som fungerar så är det enbart resurser som hindrar hanteringen.

Förebyggande

Ett sätt att minska arbetet med invasiva arter är att försöka minimera förekomsten av dessa. Utöver den EU-lista som finns över invasiva arter finns många arter på en risklista som Artdatabanken tagit fram och dessa riskerar att bli invasiva om de får möjlighet att breda ut sig. Avdelningen drift och underhåll har gemensamt beslutat att de inte ska plantera eller använda några riskarter alls, samt ta bort det som har planterats sedan tidigare. Avdelningens ståndpunkt har framförts på det förvaltningsövergripande mötet. Kostnaden för bekämpning och hantering av de invasiva arterna hamnar på drift- och underhållsavdelningen, varför det finns ett särskilt intresse från den avdelningen att det finns ett förvaltningsövergripande förhållningssätt för detta.

Enheten gestaltning och projektering ansvarar bland annat för vissa av stadens planteringar. De uppger att det finns en god kännedom om invasiva arter som finns på EU:s lista och dessa arter förslås aldrig i nyplanteringar. Åtgärdsplaner diskuteras när sådana arter påträffas. Enheten uppger att det är mer komplicerat när det gäller risklistor då det finns olika listor med olika klassificeringar. Flera av växterna som finns

BILAGA 1

på risklistorna används regelbundet i olika nyplanteringar. Det uppges vara en svårighet att helt sluta använda dessa då många anses vara viktiga och saknar ersättare. Diskussioner har förts med experter för hur riskarter ska hanteras och bedömningen som gestaltungs-enheten gjort är att varje växt måste bedömas enskilt i förhållande till bland annat den miljö den planteras i och framtida klimatförändringar. Risken är ofta bedömd inom Sverige eller EU som helhet och inte utifrån de geografiska förhållanden som finns här. Enheten betonar dock att de behöver fortsätta fördjupa kunskaperna om hur olika växter kan tänkas utvecklas i ett framtida klimat, att hålla en bra dialog med länsstyrelsen samt att vara beredda på att ta nya beslut längs vägen.

Skötsel

För att kunna sköta och bekämpa de invasiva arterna så att de inte sprider sig vidare krävs att staden har kunskap om utbredning. Förvaltningen har under 2021 och 2022 arbetat med att ta fram en bekämpningsplan: "invasiva arter i planerakartan" över invasiva arter på stadens mark. Planen/kartan innehåller en förteckning över de arter som är lagstadgade att bekämpa samt några arter som är invasiva men inte lagstadgade. För att få fram kartan har en omfattande inventering genomförts ute i fält avseende de bestånd av invasiva arter som förvaltningen känner till. Därtill har förvaltningen kompletterat bekämpningsplanen med uppgifter från artportalen¹. Bekämpningsplanen utgör ett viktigt underlag bland annat inför och i samband med framtagande av detaljplanering och vid grävningsarbeten. Kartan är inte heltäckande men kommer att hållas uppdaterad. Även under projekteringsprocessen i detaljplanearbete kan frågor om invasiva arter uppstå. Förvaltningen uppger att den bekämpningsplan som finns belyser allmänna ytor med invasiva arter på ett bra sätt.

Förvaltningen uppger också att de i vissa, men inte alla, detaljplaner tar fram särskilda åtgärdsplaner för att hindra spridning/bekämpa artens förekomst. Normalt sett är sakkunnig med vid detaljplanearbete eller i samband med exploatering för att bedöma behov av åtgärd.

För naturreservaten i staden finns framtagna skötselplaner. Skötselplanerna beslutas av kommunfullmäktige och beskriver vilka värden det finns i naturreservatet samt vilken skötsel som krävs för att nå syftena med naturreservatet och hur förvaltaren av naturreservatet ska prioritera om det behövs. Stadsbyggnadsnämnden har på delegation från kommunfullmäktige möjlighet att revidera skötselplanerna vid behov. I skötselplanerna är angivet att målet är att invasiva främmande arter inte ska förekomma i reservaten vilket innebär att stadsbyggnadsförvaltningen behöver arbeta för att uppnå detta.

Avfallshantering

För att undvika spridning av invasiva växter är det viktigt att ha en säker avfallshantering.

I informationsmejl som skickats inom förvaltningen finns instruktioner för hur det avslagna materialet ska hanteras om det inte lämnas kvar på plats. Exempelvis ska material som tas bort lämnas till NSR för vidare hantering.

¹ Artportalen är ett system för inrapportering och sökning av artobservationer i Sverige. Artportalen är ett öppet system och används av myndigheter, forskare och naturvårdare såväl som privatpersoner.

BILAGA 1

Gatuingenjörerna på förvaltningen har vid tillfälle bjudits in till ett av de förvaltningsövergripande mötena för att få information om vad som gäller vid transporter och hantering av massor som innehåller invasiva arter.

Förvaltningen uppger att vid masshantering, exempelvis vid anläggningsarbeten på allmän platsmark, hanteras invasiva arter bland annat genom deponering eller förbränning. Vid anlitan av entreprenör ska rutiner och skyddsåtgärder i form av tvättning och rengöring av maskiner samt hygienzoner för arbetsfordon tas fram. Transport av invasiva arter ska ske till godkänd mottagningsanläggning.

Eftersom det är kostsamt att hantera invasiva arter och omhändertaga jord där det kan finnas grobara delar kvar, används också inneslutning som ett alternativ till fullständig schaktsanering. Då skapas barriärer eller andra spärrar för att rötterna inte ska sprida sig.

Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att det finns ett ändamålsenligt arbete för hantering av invasiva främmande arter inom stadsbyggnadsförvaltningens verksamhetsområde.

Trots avsaknaden av en intern plan för hur invasiva arter ska hanteras och bekämpas är vår uppfattning utifrån granskningen att verksamheterna inom förvaltningen vet hur de ska agera vid upptäckt av förekomst av invasiva arter inom sina respektive verksamhetsområden.

Den kartläggning som förvaltningen låtit genomföra avseende de invasiva arternas utbredning ger goda förutsättningar att arbeta vidare med bekämpningen. Dock krävs att alla medarbetare som arbetar med hantering av invasiva arter tillsammans ser till att hålla bekämpningsplanen med karta levande och aktuell.

Vad som är mer oklart är hur förvaltningen ska förhålla sig till arter som förekommer på olika risklistor då det i granskningen framkommit att det finns olika syn på detta inom förvaltningen. Det är viktigt att frågan hålls levande och även fortsättningsvis kontinuerligt tas upp inom de olika samverkansgrupperna som finns.

Trygghet

Inom ramen för den årliga granskningen har vi genomfört en granskning av hur stadens nämnder, däribland stadsbyggnadsnämnden, arbetar med trygghetsrelaterade frågor. Granskningen utgår från en av stadens fyra inriktningar som anger att Helsingborg ska upplevas som en trygg plats. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden arbetar med dessa frågor enligt stadens intentioner och fullmäktiges beslut.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna stadens arbete med bland annat trygghet. Stadsbyggnadsnämnden har ansvar att arbeta med trygghetsskapande åtgärder, utifrån stadens inriktning, inom sitt verksamhetsområde.

I stadsbyggnadsnämndens inriktning ingår att staden ska upplevas ren och kännas trygg för alla oavsett tid på dygnet. Detta grunduppdrag genomsyrar mycket av det förvaltningen arbetar med och är också utgångspunkten i det trygghetsarbete som sker på förvaltningen. Nämnden har också ett särskilt mål att de genom trygghetsskapande åtgärder i det offentliga rummet ska bidra till att stadens trygghetsindex för allmän plats uppgår till minst 58 år 2022.

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar inom flera olika områden när det kommer till trygghet i stadsmiljön. Nedan beskrivs några av dessa närmre:

Placemaking - Handlar om att få ett ökat engagemang i sin egen stadsdel. Syftet är att skapa levande och attraktiva stadsmiljöer där människor trivs och detta görs i samverkan med de invånare som använder platsen samt med föreningar i området. Även butiksägare och andra som har kopplingar till platsen görs delaktiga. Arbetet med placemaking har haft extra fokus på Söder och då speciellt på Furutorpsplatsen samt Gustav Adolfs torg.

Purple Flag - Innebär att handlingsplaner för specifika områden i staden certifieras enligt metoden Purple Flag. Inom Purple Flag finns särskilda fokusområden där trafik och trygghet ingår och arbetet drivs genom en bred samverkan. I Helsingborgs stad finns tre Purple Flag-områden: Helsingborg C, Maria Torg och Söder. Olika aktiviteter/åtgärder inom Purple Flag kan exempelvis vara att man tillsätter ordningsvakter eller att sätta upp belysning på en mörk plats. Det ska vara förankrat och tydligt vem som har ansvar för vad och ansvaret fördelas mellan olika förvaltningar men också fastighetsägare och verksamheter m.fl. Insatserna är olika för olika områden baserat på behov.

Helsingborg City - En person från trygghetsteamet på stadsmiljöavdelningen är processledare åt Helsingborg city och deltar i samverkansgruppen för trygghet och säkerhet som en del i samverkan i city. I detta trygghetsteam deltar förutom stadsbyggnadsförvaltningen även fastighetsägarnas representanter och cityföreningen och i vissa fall även stadsledningsförvaltningen genom sin avdelning för trygghet och säkerhet. Det är Helsingborg City som äger processen för Purple Flag.

Trygghetsvandringar och trygghetsdialoger - Trygghetsvandringar genomförs i samverkan med fastighetsägare, boende och polisen för att identifiera områden att arbeta vidare med. Som en följd av trygghetsvandringarna har bland annat belysning förbättrats i olika områden. Trygghetsdialoger genomförs för att få in medborgarnas synpunkter avseende trygghet i olika områden i staden. Åsikterna som kommer fram i dialogerna används i planeringen av arbetet med trygghetsskapande åtgärder.

BILAGA 2

Ordningsvakter - Att anlita ordningsvakter är en viktig del i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i staden. Ordningsvakter används i Centrum och på Söder som är två så kallade paragraf 3-områden. Detta grundar sig i att staden, för att få tillstånd att använda sig av ordningsvakter, måste utgå ifrån paragraf 3 i Lag om ordningsvakter och därigenom begränsa området där ordningsvakterna får verka. Arbetet med att stärka upp med ordningsvakter sker av enheten *Trygghet och Säkerhet* på stadsledningsförvaltningen.

Drift och underhåll

Inom drift och underhåll handlar det löpande trygghetsarbetet om att se till att stadsmiljön är trygg och hålls hel, ren och snygg. I arbetet innefattas också att se till så att belysning fungerar och är placerad på rätt ställen samt att buskage beskärs på ett sätt som gör att otrygga platser inte skapas. Utöver det planerade underhållet arbetar förvaltningen också med särskilda insatser. Detta arbete planeras i nära samarbete med stadsmiljöavdelningen och då diskuteras vilka områden utifrån otrygghetsaspekten som man ska göra insatser i. Ärenden som inkommer via appen "Ett bättre Helsingborg" vägs in i diskussionerna över prioriterade insatser. Klotter är ett annat område som förvaltningen arbetar mycket med. Klotter ska vara borttaget inom tre dagar.

Södervärdar

Södervärdar är ett nytt uppdrag från kommunfullmäktige som sker i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen. Tre personer är i stadsdelen Söder och arbetar bland annat med beteendeförändring. Fokus på Söder handlar mycket om närvaro.

Särskilda uppdrag

Stadsbyggnadsnämnden har fått särskilda uppdrag från kommunfullmäktige med extra medel för att arbeta med just trygghetsrelaterade insatser. I maj 2022 återredovisades följande uppdrag i stadsbyggnadsnämnden:

- Genomförda åtgärder i den offentliga miljön efter trygghetsdialoger med näringsidkare
- Genomförd utökad kamerabevakningen på och kring Helsingborg C
- Genomförda åtgärder i den offentliga miljön för en tryggare trafikmiljö
- Genomförda extra trygghetsdialoger
- Ökad närvaron av ordningsvakter på Helsingborgs C

Särskilt trygghetsteam

Inom stadsmiljöavdelningen finns ett särskilt trygghetsteam med fem personer som arbetar med många olika områden när det kommer till trygghet. Trygghetsteamet håller ihop arbetet med trygghet på förvaltningen.

Övrigt arbete

Stadsbyggnadsförvaltningen deltar i både styrgruppen och arbetsgruppen för tryggare Helsingborg. Förvaltningen deltar också i EST (effektiv samordning av trygghet). Förvaltningen har också en representant i det lokala samverkansrådet som arbetar med tillsyn i myndighetssamverkan. Samarbete sker även med Skånetrafiken om kollektivtrafiken avseende hur terminaler och busshållplatser kan göras tryggare.

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning av nämndens trygghetsarbete är att det utförts inom de anvisningar, mål och uppdrag som har givits nämnden.

Granskning av inköp och upphandling

Inledning

En kommun ska vid inköp följa lagen om offentlig upphandling. I Helsingborgs stad ska nämnder och förvaltningar därutöver tillämpa stadens policy för upphandling med tillhörande riktlinjer. Syftet med offentliga upphandlingar är att ta tillvara konkurrensen på marknaden och främja en kostnadseffektiv användning av skattemedel.

Inom inköp och upphandling förekommer ett antal olika riskområden. Exempelvis finns risk för otillåten direktupphandling som i sin tur skulle kunna medföra att kommunen behöver betala skadestånd och upphandlingsskadeavgift. Inom inköpsprocessen finns även risker som kan kopplas till korruption. Korruption kan exempelvis resultera i att skattemedel missbrukas samt ett skadat förtroende hos invånarna. Till följd av de risker som finns inom inköp och upphandling har stadens revisorer beslutat att genomföra en granskning av stadens hantering av upphandlingsfrågor.

Denna granskning har genomförts för kommunstyrelsen samt flertalet av stadens nämnder, däribland stadsbyggnadsnämnden. Granskningen resulterade i en revisionsrapport som har tillsänts kommunstyrelsen för yttrande. Revisionsrapporten i sin helhet är publicerad på stadsrevisionens hemsida: helsingborg.se/stadsrevisionen. Denna bilaga är en sammanfattning avseende stadsbyggnadsnämnden.

Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelse och nämnder har säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling.

Särskilda revisionsfrågor i granskningen:

- Sker inköp och upphandling i enlighet med lagstiftning och stadens regler?
- Är efterlevnaden och uppföljningen av avtal tillräcklig?

Sammanfattning - Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsförvaltningen har två anställda upphandlare som organisatoriskt finns inom enheten Ekonomi och upphandling. Upphandlarna har i uppgift att ge förvaltningens medarbetare råd och stöd i upphandlingsfrågor, verksamhetsspecifika upphandlingar och avtalsfrågor gällande inköp och upphandling. Varje avdelning har utsedda inköps- och upphandlingsansvariga som ska hjälpa förvaltningens medarbetare att göra inköp på ett korrekt sätt. På förvaltningen finns ett särskilt nätverk för dessa personer. Projektenheten gör sina egna upphandlingar och inom avdelning Drift och underhåll finns två medarbetare som gör egna upphandlingar. När det kommer till beställare så är i princip samtliga på förvaltningen någon gång beställare. Detta innebär att många personer behöver ha koll på vilka avtal som är aktuella och vad som gäller vid avrop. För att underlätta arbetet har förvaltningen upprättat en checklista som ger vägledning i hur beställaren ska agera om det finns avtal, om det inte finns avtal och hur beställaren går vidare beroende på belopp på det tilltänkta inköpet.

Rollen som inköpsamordnare skiljer sig mot övriga förvaltningar eftersom det finns egen upphandlingskompetens på stadsbyggnadsförvaltningen. Inköpsamordnaren

BILAGA 3

deltar dock ändå på de samordningsträffar som inköpsenheten anordnar. Utöver inköpsenhetens utbildningar håller en av förvaltningens upphandlare löpande i direktupphandlingsutbildningar på stadsbyggnadsförvaltningen.

Någon särskild uppföljning av avtalstrohet genomförs inte på förvaltningen utan istället förlitar förvaltningen sig på den statistik och de uppföljningar som inköpsenheten på stadsledningsförvaltningen gör. I den interna kontrollen finns en uppföljningspunkt som avser att se att förvaltningen inte genomför otillåtna inköp utanför avtal. I den interna kontrollen 2021 noterades brister vid uppföljning av om köp har skett enligt upphandlat avtal. Riktad utbildning till berörda enheter har genomförts under 2022 mot bakgrund av detta.

När det kommer till uppföljning av avtal uppger förvaltningen att det är avtalsägaren som är ansvarig för detta arbete. Detta arbete uppges vara väl strukturerat framförallt avseende entreprenadupphandlingar och drift och underhåll.

Vid genomförande av direktupphandlingar uppger förvaltningen att offertförfrågan ska skickas och då lämpligen till minst tre leverantörer. Våra stickprov visar att så inte sker alltid. Dokumentation saknas i ett fall och tre leverantörer har inte alltid tillfrågats. Motivering har dock lämnats.

När det kommer till stickprov av större inköp visar detta att majoriteten inte föranleder någon kommentar. Dock finns två undantag där det ena visar att en förnyad konkurrensutsättning borde genomförts kopplat till ett av stadens befintliga ramavtal och det andra visar att en ny upphandling bör genomföras då det ursprungliga avtalet är gammalt och nya avtal har tecknats med samma leverantör utan en förnyad upphandling.

Utifrån syfte och revisionsfrågor i granskningen gör vi följande bedömning avseende stadsbyggnadsnämndens arbete med inköp och upphandling:

Stadsbyggnadsnämnden har säkerställt att det finns ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling. Förutom stadens övergripande rutiner har förvaltningen tagit fram egen checklista för att underlätta för förvaltningens medarbetare. Förvaltningen har en organisation för inköp och upphandling med två upphandlare där den ena också har rollen som inköpssamordnare. I granskningen har vi dock noterat att förvaltningens arbete med uppföljning av avtalstrohet kan förbättras.

I våra stickprov har vi noterat att inköp och upphandling i stort utförs i enlighet med lagstiftning och stadens regler. När det gäller direktupphandlingar noterar vi att det saknas dokumentation i något fall och att förvaltningen i flera fall endast tillfrågar en leverantör även om motivering lämnas. Avseende stora upphandlingar visar våra stickprov att majoriteten inte föranleder någon kommentar. Dock finns två undantag där det ena visar att en förnyad konkurrensutsättning borde genomförts kopplat till ett av stadens befintliga ramavtal och det andra visar att en ny upphandling bör genomföras då det ursprungliga avtalet är gammalt och nya avtal har tecknats med samma leverantör utan en förnyad upphandling.

När det kommer till uppföljning av avtal uppger förvaltningen att det är avtalsägaren som är ansvarig för detta arbete. Detta arbete uppges vara väl strukturerat framförallt avseende entreprenadupphandlingar och drift och underhåll.

Granskning av exploateringsprojekt

Bakgrund

I Helsingborgs stad genomförs årligen olika exploateringsprojekt. Syftet är att bearbeta och iordningsställa marken för bostads- eller industriändamål. Exploateringsprojekten kräver finansiering. Detta kan ske genom skattemedel, avgifter för planläggning och bygglov eller markförsäljning till extern byggherre.

För att uppnå en god ekonomisk hushållning av stadens resurser är det viktigt att projektstyrningen och den ekonomiska uppföljningen i projekten är väl fungerande.

Bristande styrning och uppföljning av större projekt kan leda till budgetöverskridanden, ökade kapitalbehov och ökade kostnader. Utvalt exploateringsprojekt är Välluv 14:1.

Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om stadsbyggnadsnämnden säkerställer att styrningen och uppföljningen av utvalt exploateringsprojekt sker ändamålsenligt. Granskningen har inriktats på om stadens riktlinjer och styrdokument har följts inom ramen för exploateringsprojektet, om ansvar och roller är tydligt uttalade samt om det finns en ändamålsenlig ekonomistyrning i projektet. Därtill har i granskningen undersökts om redovisningen av exploateringsprojektet sker enligt god redovisningssed.

Granskningens resultat

Granskningen visar att det finns en god uppföljning av projektet både vad gäller själva utförandet men också den ekonomiska delen. Projektet följer den projektprocess som förvaltningen tagit fram och som klargör vilka moment som ska hanteras inom ramen för projektet och i de olika faserna. Projektprocessen utgör också grunden för dokumentationen och hanteringen av projektet. Till stöd i projektet finns därtill en arbetshandbok för ekonomi i exploateringsprocessen.

I granskningen konstaterar vi att det finns ett löpande prognosarbete i projektet. Vi noterar också att uppföljning av betalplan görs kontinuerligt och uppföljning av entreprenörens arbete sker återkommande. Internt på förvaltningen hålls projektdialoger flertalet gånger per år. I projektdialogerna diskuteras status, ekonomi och tidplan samt eventuella avvikelser för projekten. En av projektledaren ifyllt prognosmall fungerar som utgångspunkt för dessa diskussioner. Uppföljningen av projekten fortgår till dess att garantitiden har löpt ut.

Vår granskning visar att det även finns en strukturerad form för avstämning mellan projektenheten och ekonomienheten avseende budget och prognos i projekten.

I granskningen har det framkommit att ansvar och roller är tydligt uttalade i den här typen av projekt.

De upphandlingar som genomförts i projektet har granskats särskilt och vi konstaterar i granskningen att dessa har genomförts på ett korrekt sätt i enlighet med Lag (2016:1145) om offentlig upphandling.

I granskningen gör vi bedömningen att redovisningen av exploateringsprojektet i allt väsentligt sker enligt god redovisningssed. Vi bedömer vidare i granskningen att utgifterna som tillhör projektet är aktiverbara i enlighet med god redovisningssed.

BILAGA 4

Detta grundar vi på de stickprov som tagits i granskningen som visar att utgifterna är hänförliga till projektet. Vid tidpunkten för granskningen var den ekonomiska prognosen för projektet i paritet med den av stadsbyggnadsnämnden beslutade budgeten.

I granskningen har vi också noterat att stadsbyggnadsnämnden återkommande får information om status i projekt som överstiger 15 mnkr.

Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att stadsbyggnadsnämnden säkerställt att styrningen och uppföljningen av utvalt exploateringsprojekt sker ändamålsenligt.

Granskning av redovisningsprocesser

Inledning

Av kommunallagen framgår att styrelser och nämnder ska ha kontroll över sin verksamhet. Det innebär att styrelse och nämnder själva ansvarar för att ha ändamålsenlig styrning och säkra rutiner. Intern kontroll är ett ledningsverktyg med betydelse för tjänstemannaledning, kommunstyrelsen samt nämnderna. Kontrollsystem ska säkerställa att beslut fattas på ett korrekt underlag. De ska också skydda mot medvetna eller omedvetna fel när det gäller hanteringen av kommunens tillgångar.

En av revisorernas uppgifter enligt kommunallagen 12 kap 1 § är bland annat att "pröva om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig".

Granskningen har skett i enlighet med de granskningsplaner som är upprättade för stadens nämnder för 2022 som fastställts av revisorsgrupp 1 och 2.

Syfte och avgränsning

Syftet har varit att bedöma om nämnden har en tillräcklig intern kontroll när det gäller ett antal utvalda processer.

Processerna som avses är attestförteckning, upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet, behörigheter i ekonomisystemet samt bokföringsorder.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analys, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut.

Revisionskriterierna för denna granskning är:

- Kommunallag (2017:725), 12 kap 1 §
- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), 3 kap 7 och 9 §§
- Rådet för kommunal redovisning (RKR) R1
- Attestreglemente, beslutad av fullmäktige 17 december 1996, § 181 och reviderad den 24 april 2018, § 56

Metod

Granskningen har innefattat bland annat genomgång av dokument och rutiner, samtal med tjänstepersoner och stickprov.

Resultat

Attestförteckning

I stadens attestreglemente framgår att nämnden har ansvar för att en aktuell förteckning över utsedda beslutsattestanter upprätthålls och finns tillgänglig. I attestförteckningen ska framgå vilka personer som har beslutsatsträtt och hur beslutsatsträtten är kopplad till kodplanen. Den som utser beslutsattestanter ska besluta om förteckningen och ändringen av denna. Inför varje kalenderår ska varje

BILAGA 5

nämnd fatta ett särskilt beslut om detta. I reglementet framgår vidare att det är lämpligt att även utse nämndens ordförande till beslutsattestant.

I granskningen har framkommit att stadsbyggnadsförvaltningen har en förteckning av beslutsattestanter som avser år 2022, daterad 12 september 2022. Stadsbyggnadsdirektören har beslutat om denna. Enligt stadsbyggnadsnämndens delegeringsordning har stadsbyggnadsdirektören i uppgift att besluta om verksamhetens beslutsattestanter. I förteckningen hänvisas till denna punkt i delegeringsordningen.

Förvaltningen har i förteckningen angett vilka ansvarskoder respektive ansvar och beslutsattestant tilldelats. Det framgår även vem som är ersättare. Kontrollen visar att attestförteckningen hålls uppdaterad.

Nämnden ska enligt attestreglementet särskilt besluta om beslutsattestanter inför varje kalenderår. Förvaltningschefens beslut om verksamhetens beslutsattestanter lyftes som redovisning av delegeringsbeslut på nämndens sammanträde den 22 september 2022.

Granskningen visar att stadsbyggnadsnämndens attestförteckning är uppdaterad och det framgår tydligt vem som har beslutsatsträtt samt hur beslutsatsträtten är kopplad till kodplanen.

Upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet

I staden finns en stadsgemensam rutin för upplägg av nya leverantörer i ekonomisystemet. Rutinen innebär att de flesta förvaltningar själva lägger upp nya leverantörer och samtliga förvaltningar kan göra ändringar i befintliga leverantörer. I de flesta fall går nya upplägg och förändringar i befintliga upplägg till stadsledningsförvaltningen för attest. De som går för attest är leverantörsgrupp 10, 20, 21 och 32. Denna rutin säkerställer att det alltid är två personer som hanterar nya upplägg och förändringar inom dessa leverantörsgrupper. I stadens attestreglemente framgår att huvudregeln är att ingen enskild person själv får hantera en transaktion i alla led utan det finns en så kallad två-hands-princip.

Övriga upplägg går inte för attest till stadsledningsförvaltningen. Ett exempel är upplägg av privatpersoner. Upplägg av privatpersoner kan vara relevant för att betala exempelvis betala ut ett utlägg som en i personalen har haft. Däremot hanteras utlägg som en leverantörsfaktura i den mån att två personer måste attestera posten i ekonomisystemet.

Rollerna för att registrera en ny leverantör och attestera en ny leverantör är två olika och samma person kan inte ha båda rollerna. Attestflödet för nya leverantörer och förändringar av befintliga leverantörer loggas i ekonomisystemet.

Stadsbyggnadsförvaltningen lägger själva upp leverantörer. Även ändringar avseende en leverantör hanteras av stadsbyggnadsförvaltningen. Kontroll sker i Inyett innan en leverantör registreras. I denna kontroll innefattas exempelvis om organisationsnummer stämmer överens med leverantörsnamn och bankgiro. Denna information bifogas i systemet kopplat till leverantören. För utländska leverantörer kontrolleras IBAN och SWIFT-nummer. Därefter skickas upplägget till stadsledningsförvaltningen för kontroll. Det är tre personer på stadsbyggnadsförvaltningen som lägger upp nya leverantörer. När det gäller privata utlägg har stadsbyggnadsförvaltningen som rutin att medarbetaren som vill ha pengar

BILAGA 5

utbetalt också ska skicka ett mail till ekonomiavdelningen med bankkontonummer som intyg att det är ens egna kontonummer.

När det kommer till e-fakturor är det endast stadsledningsförvaltningen som lägger upp dessa leverantörer. För dessa finns två personer som har behörighet att registrera en ny leverantör. Även dessa upplägg skickas för attest till de personer som har behörighet att godkänna en ny leverantör.

Kontroller utförs även av leverantörer när betalflen skickas till banken. Inyett signalerar vid olika situationer och meddelar respektive förvaltning om att en viss betalning behöver kontrolleras manuellt. Detta kan exempelvis vara när organisationsnummer och bankgiro inte matchar. På utbetalning till privatpersoner signalerar Inyett om utbetalningen skulle överstiga 10 tkr.

Behörigheter i ekonomisystemet

Granskningen har visat att förvaltningen har rutiner för upplägg av nya behörigheter i ekonomisystemet. Det är en utsedd ekonom som lägger upp nya behörigheter. Avslut sker ca 14 dagar efter att personen slutat. En extra kontroll sker varje år avseende avslutade anställningar.

Stickprov har tagits utifrån en förteckning över de som har behörigheter i ekonomisystemet. 44 stickprov har tagits. Granskningen visar på tre avvikelser där personer som har behörighet inte längre är anställda på förvaltningen. Förvaltningen har lämnat rimliga kommentarer till avvikelserna.

Granskningen visar att stadsbyggnadsnämndens interna kontroll inom området är tillräcklig.

Bokföringsorder

I lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) framgår i 3 kap 9 § att ett verifikationsnummer eller annat identifieringstecken ska ingå i en verifikation samt sådana övriga uppgifter som är nödvändiga för att sambandet mellan verifikationen och den bokförda ekonomiska händelsen utan svårighet ska kunna fastställas. Vidare tydliggörs i rådet för kommunal redovisnings rekommendation 1 (RKR R1) att en serie av verifikationsnummer ska vara obruten och föras i en följd utan att mellanliggande nummer eller tecken hoppas över.

En verifikation ska enligt 3 kap 9§ LKBR innehålla uppgifter om när den har sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad den avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall ska verifikationen även innehålla en upplysning om handlingar eller andra uppgifter som legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga.

I RKR R1 framgår att flera ekonomiska händelser som dokumenteras genom en gemensam verifikation får bokföras och presenteras i en bokföringspost. Liknande ekonomiska händelser som är hänförliga till en och samma dag som dokumenteras genom flera verifikationer får bokföras och presenteras i sammandrag i en bokföringspost om det utan svårighet går att se vad som ingår i bokföringsposten.

I 3 kap 7 § LKBR framgår att om en bokförd post rättas, ska det anges när rättelsen har gjorts och vem som har gjort den. Om rättelsen görs genom en särskild rättelsepost, ska det samtidigt säkerställas att det vid en granskning av den rättade bokföringsposten utan svårighet går att få kännedom om rättelsen.

BILAGA 5

I vår granskning har vi kontrollerat om det finns en rutin för att säkerställa en obruten nummerserie samt om en bokföringsorder innehåller den information som krävs enligt ovan nämnd lagstiftning.

Denna kontroll har inneburit att en granskning har genomförts om nummerserien för bokföringsorder är obruten. Vi har kontrollerat bokföringsorder mellan verifikationsnummer 180012928 och 180013050. Kontrollen visar inte på någon avvikelse.

I vår granskning av innehållet i en bokföringsorder har vi tagit 10 stickprov. Denna kontroll uppvisar två avvikelser som avser information. Förvaltningen har lämnat tillfredsställande förklaring till avvikelserna.

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har en tillräcklig intern kontroll inom de granskade processerna.

Bedömningsskala

Områdena intern kontroll, verksamhet och ekonomi bedöms enligt följande bedömningsskala:

Tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande:

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser som behöver åtgärdas.

Inte helt tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande:

Bedömningskriterierna bedöms inte vara helt uppfyllda. Det finns brister som behöver åtgärdas.

Inte tillräcklig/ändamålsenlig/tillfredsställande: Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas.

Räkenskaperna bedöms som i allt väsentligt rättvisande eller inte rättvisande.

